

Ett resningsfall – fråga om den s. k. huvudsaklighetsprincipen i 1 § förordningen om investeringsavgift

AB Brunnsparken i Göteborg som ägs av AB Diligentia, vilket är ett dotterbolag till Stockholms Enskilda Bank fick nyligen resning i regeringsrätten i ett mål som gällde tillämpningen av den nu upphävda förordningen om investeringsavgift för vissa byggnadsarbeten (SFS 1967:44). Innan redogörelse lämnas för målet ges här en sammanfattning av lagstiftningen.

Enligt 1 § första stycket förordningen om investeringsavgift för vissa byggnadsarbeten skulle för byggnadsarbete, som igångsatts under tiden d. 1 mars 1967— 30 sept. 1968 investeringsavgift erläggas till staten om arbetet avsåg bl. a. hus som helt eller till huvudsaklig del inrymde butiks-, kontors- eller banklokaler.

Investeringsavgiften utgick jämligt 3 § förordningen om investeringsavgift med 25 procent av byggnadskostnaden för arbete enligt 1 § första stycket. Enligt 4 § skulle den som avsåg att igångsätta avgiftsbelagt byggnadsarbete innan arbetet igångsattes lämna skriftlig deklARATION med uppgift om den beräknade byggnadskostnaden till länsstyrelsen i det län, där byggnadsplatsen var belägen. Länsstyrelsen fastställde preliminär avgift och förelade byggherren att inbetala denna omgående eller, om arbetet icke

igångsatts, senast när det igångsattes. Länsstyrelsens beslut kunde enligt 15 § överklagas hos kammarrätten, som var sista instans.

Arbetsmarknadsstyrelsen har i cirkulär den 22 mars 1967 B:1 punkt 5 tolkat den s. k. huvudsaklighetsprincipen i 1 § i förordningen enligt följande.

Vid uppförande av helt ny byggnad, oavsett byggnadens art, som inrymmer såväl oprioriterade som andra lokaler skall gälla att hela byggnaden anses som oprioriterad om det först nämnda slaget lokaler överstiger 50 procent av hela byggnadens volym. Härvid skall samtliga utrymmen inräknas, således även sådana som är belägna under marknivån. Till- och ombyggnadsarbeten samt reparations- och underhållsarbeten skall betraktas som separata objekt. Vid sådana arbeten skall endast de lokaler (blivande) beaktas som arbetet avser.

I framställning till länsstyrelsen anförde AB Brunnsparken. Bolaget ägde fastighet i Göteborg. I byggnaden bedrevs hotell- och restaurangrörelse, Palace Hotell och restaurang Gyllene Hornet. Med undantag för ett mindre utrymme, som uthyrdes till en resebyrå, hade hotell- och restaurangrörelsen fram till och med första halvåret 1967 tagit hela byggnaden i anspråk. I anslutning till att samtliga aktier i bolaget den 1 juli 1967 förvärvades av AB Diligentia, hade ombyggnads- och reparationsarbeten igångsatts för att i byggnaden inrymma avdelningskontor åt banken. Hotell- och restaurangrörelsen fick avstå från lokaler om sammanlagt

c:a 1 465 kvm. Härfter disponerade hotell- och restaurangrörelsen ca: 3 000 kvm i byggnaden. Större delen av byggnaden inrymde fortfarande hotell- och restauranglokaler, i vilka ombyggnads- och reparationsarbeten samtidigt igångsatts. Bolaget anhöll om besked, huruvida ombyggnads- och reparationsarbetena var avgiftsbelagda enligt förordningen om investeringsavgift.

Länsstyrelsen ansåg att arbetena var avgiftsbelagda till den del de avsåg ombyggnad till banklokal.

I besvär hos kammarrätten fullföljde bolaget sin talan och anförde bl. a. Enligt 1 § skulle investeringsavgift erläggas om byggnadsarbete avsåg "... hus som helt eller till huvudsaklig del inrymmer butiks-, kontors- eller banklokaler..." Det hus, som de nu ifrågavarande arbetena avsåg, inrymde icke till huvudsaklig del butiks-, kontors- eller banklokaler, varför avgift inte skulle utgå.

Länsarbetsnämnden anförde. Ombyggnad av banklokaler var att betrakta som oprioriterat byggnadsarbete som fordrade igångsättningstillstånd av nämnden. Ombyggnad av hotell- och restauranglokaler var att betrakta som prioriterat byggnadsarbete och kunde påbörjas utan igångsättningstillstånd från nämnden. Den s. k. huvudsaklighetsprincipen var inte tillämplig i detta fall då den endast avsåg helt nybyggda hus.

Kammarrätten yttrade i sitt utslag:

Vid bedömning av frågan huruvida ifrågavarande ombyggnads- och reparationsarbeten är avgiftsbelagda skall beaktas endast de lokaler som arbetena avser. De i målet ifrågakomna arbetena avser enbart banklokaler. Byggnadsarbete avseende sådana lokaler är jämlikt 1 § förordningen om investeringsavgift för vissa byggnadsarbeten avgiftsbelagt. På grund härav lämnar kammarrätten besvären utan bifall.

Hos regeringsrätten anhöll AB Brunns-parken om resning under åberopande av innehållet i 58 kap 1 och 2 §§ rättegångsbalken och anförde. Förordningen föreskrev att investeringsavgift skulle erläggas om arbetet avsåg "hus som helt eller till huvudsaklig del inrymmer butiks-, kontors- eller banklokaler." Lagen var klar och oomtvistlig. Det var icke arbetets art utan husets art, som avgjorde frågan om investeringsavgift skulle utgå.

Regeringsrätten yttrade:

Jämlikt 1 § förordningen om investeringsavgift för vissa byggnadsarbeten skall för byggnadsarbete, som igångsättes under viss angiven tidsperiod, investeringsavgift erläggas, om arbetet avser hus som helt eller till huvudsaklig del inrymmer butiks-, kontors- eller banklokaler. I målet är ostridigt fråga om ett hus, som huvudsakligen inrymmer andra lokaler än sist sagts. Stöd har därför saknats för att anse de i målet ifrågakomna arbetena vara avgiftsbelagda jämlikt förenämnda lagrum. Enär med hänsyn till vad sålunda anförts den rättstillämpning, som ligger till grund för kammarrättens utslag, måste anses uppenbart strida mot lag, undanröjer regeringsrätten med beviljande av resning samma utslag och visar målet åter till kammarrätten för ny behandling.

En ledamot anförde: På de av flertalet ledamöter anförda skälen undanröjer jag, med beviljande av resning, kammarrättens utslag och förklarar, att investeringsavgift icke skall utgå för arbetena i fråga.

Av rättsfallet framgår att om ombyggnad skett i ett hus, som till viss del inrymde lokaler för butiker, kontor och banker, skulle investeringsavgift icke erläggas om dessa lokaler utgjorde mindre än 50 procent av husets totala volym. Regeringsrätten ansåg alltså att huvudsaklighetsprincipen (den s. k. husregeln) var avgörande och icke arbetets art.

Stig Hellsten